A

CCE RR/PR/PF/ NSR/NSPR

FULL SYLLABUS

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಲಿ,

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 003

KARNATAKA SCHOOL EXAMINATION AND ASSESSMENT BOARD,
MALLESHWARAM, BENGALURU – 560 003

ಆಗಸ್ಟ್ 2024 ರ ಪರೀಕ್ಷೆ - 3

AUGUST 2024 EXAMINATION - 3

ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು

MODEL ANSWERS

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 97-K | **CODE NO. : 97-K**

ವಿಷಯ : ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ

Subject : POLITICAL SCIENCE

(ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ / Kannada Medium)

(ಶಾಲಾ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / ಖಾಸಗಿ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / ಖಾಸಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / ಎನ್.ಎಸ್.ಆರ್. / ಎನ್.ಎಸ್.ಪಿ.ಆರ್.)

(Regular Repeater / Private Repeater / Private Fresh / NSR / NSPR)

ದಿನಾಂಕ : 05. 08. 2024] **[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 80**

Date : 05. 08. 2024] **[Max. Marks : 80**

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
I.	**ಬಹು-ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆ (ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗಿನ ಪ್ರತಿ ಸರಿಯುತ್ತರಕ್ಕೆ 1 ಅಂಕ) : 10 × 1 = 10**	
1.	ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು (A) 1950 ಜನವರಿ 26 (B) 1949 ನವೆಂಬರ್ 26 (C) 1947 ಆಗಸ್ಟ್ 15 (D) 1946 ಡಿಸೆಂಬರ್ 11 *ಉತ್ತರ :* (A) 1950 ಜನವರಿ 26	1

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
2.	ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಈ ವಿಧಿಯು ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಹೃದಯವಿದ್ದಂತೆ (A) ವಿಧಿ – 01 (B) ವಿಧಿ – 21 (C) ವಿಧಿ – 32 (D) ವಿಧಿ – 51 ***ಉತ್ತರ :*** (C) ವಿಧಿ – 32	1
3.	ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಅಧಿಕಾರದ ಅವಧಿ (A) 5 ವರ್ಷಗಳು (B) 6 ವರ್ಷಗಳು (C) 8 ವರ್ಷಗಳು (D) 10 ವರ್ಷಗಳು ***ಉತ್ತರ :*** (B) 6 ವರ್ಷಗಳು	1
4.	ಸಮಾನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇತನ ಇದು ಈ ತತ್ವವಾಗಿದೆ (A) ಸಮಾಜವಾದಿ ತತ್ವ (B) ಗಾಂಧಿವಾದಿ ತತ್ವ (C) ಉದಾರವಾದಿ ತತ್ವ (D) ಮಾನವತಾವಾದಿ ತತ್ವ ***ಉತ್ತರ :*** (A) ಸಮಾಜವಾದಿ ತತ್ವ	1
5.	ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ರಕ್ಷಕ (A) ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ (B) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ (C) ಸಂಸತ್ತು (D) ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ***ಉತ್ತರ :*** (D) ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ	1
6.	ರಾಜ್ಯಪಾಲರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವವರು (A) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ (B) ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ (C) ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ (D) ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ***ಉತ್ತರ :*** (B) ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ	1
7.	ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಕೆಳಮನೆ (A) ವಿಧಾನಸಭೆ (B) ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು (C) ವಿಧಾನ ಮಂಡಲ (D) ವಿಧಾನಸೌಧ ***ಉತ್ತರ :*** (A) ವಿಧಾನಸಭೆ	1

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
8.	ಒಂದು ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (A) ಲೋಕ ಅದಾಲತ್ (B) ಸೆಷನ್ಸ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (C) ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (D) ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ***ಉತ್ತರ :*** (C) ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ	1
9.	ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬು (A) ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ (B) ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಪಂಚಾಯಿತಿ (C) ಗ್ರಾಮಸಭೆ (D) ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ***ಉತ್ತರ :*** (C) ಗ್ರಾಮಸಭೆ	1
10.	ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳ (A) ಬೆಳಗಾವಿ (B) ಕಲಬುರ್ಗಿ (C) ಮೈಸೂರು (D) ಬೆಂಗಳೂರು ***ಉತ್ತರ :*** (D) ಬೆಂಗಳೂರು	1
II.	***A*-ಪಟ್ಟಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು *B*-ಪಟ್ಟಿಯ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿ, ಉತ್ತರವನ್ನು ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಬರೆಯಿರಿ : 5 × 1 = 5**	
11.	***A*-ಪಟ್ಟಿ** — ***B*-ಪಟ್ಟಿ** (A) ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ — (i) ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು (B) ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ — (ii) ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು (C) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ — (iii) ಸಂಪುಟದರ್ಜೆ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ಮಂತ್ರಿ (D) ಸಭಾಪತಿ — (iv) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು (E) ಉಪ ಮಂತ್ರಿ — (v) ಲೋಕಸಭೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು (vi) ಸಂಪುಟದರ್ಜೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದರ್ಜೆ ಸಚಿವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರು (vii) ರಾಜ್ಯದರ್ಜೆ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ಮಂತ್ರಿ	

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
	ಉತ್ತರ :	
	***A*-ಪಟ್ಟಿ** — ***B*-ಪಟ್ಟಿ**	
	(A) ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ — (ii) ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	
	(B) ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ — (i) ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	
	(C) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ — (iv) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	
	(D) ಸಭಾಪತಿ — (v) ಲೋಕಸಭೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	
	(E) ಉಪ ಮಂತ್ರಿ — (vi) ಸಂಪುಟದರ್ಜೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದರ್ಜೆ ಸಚಿವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರು	5
III.	**ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಪದ / ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ : 15 × 1 = 15**	
12.	ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ಯೇಯಗಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದವರು ಯಾರು ?	
	ಉತ್ತರ :	
	ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ನೆಹರೂ	1
13.	ಏಕ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿ.	
	ಉತ್ತರ :	
	ದೇಶದೊಳಗಿನ ನಾಗರೀಕನಿಗಿರುವ ಏಕಮಾತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೌರತ್ವವೇ ಏಕಪೌರತ್ವ.	1

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
14.	'ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕ'ನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದು ಯಾವಾಗ ? ***ಉತ್ತರ :*** 1978	1
15.	ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಭಾವಬೀರಿದ ದೇಶ ಯಾವುದು ? ***ಉತ್ತರ :*** USSR (ರಷ್ಯಾ)	1
16.	ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಜನರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಹೇಗೆ ? ***ಉತ್ತರ :*** — ಇದು ಭ್ರಷ್ಟಚಾರ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. — ಕಾನೂನಿನ ನ್ಯೂನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. — ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ದಕ್ಷತೆ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಪ್ರಜಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೆರವಾಗಿದೆ. (ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಅಂಶ)	1
17.	ಗಾಂಧಿವಾದ ತತ್ವಗಳೆಂದರೇನು ? ***ಉತ್ತರ :*** ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದ ತತ್ವಗಳಾಗಿವೆ.	1
18.	ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಘೋಷಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು ಯಾರು ? ***ಉತ್ತರ :*** ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ	1

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
19.	ಶೂನ್ಯವೇಳೆ ಎಂದರೇನು ? ***ಉತ್ತರ :*** ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 12 ಗಂಟೆಯಿಂದ ಊಟದ ಸಮಯದವರೆಗಿನ ನಡುವಿನ ಅವಧಿಯೇ ಶೂನ್ಯವೇಳೆ.	1
20.	ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯ ಯಾವಾಗ ಮಂಡಿಸಬಹುದು ? ***ಉತ್ತರ :*** ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸದೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಿಸಬಹುದು.	1
21.	ರಾಜ್ಯಸಭೆಯು ಹಣಕಾಸು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ತಡೆಹಿಡಿಯಬಹುದು ? ***ಉತ್ತರ :*** 14 ದಿನಗಳು	1
22.	ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವಚನ ಬೋಧಿಸುವವರು ಯಾರು ? ***ಉತ್ತರ :*** ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ	1
23.	ರಾಜ್ಯದ ಅಡ್ವೊಕೇಟ್ ಜನರಲ್‌ಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು ? ***ಉತ್ತರ :*** ರಾಜ್ಯಪಾಲರು	1
24.	ಕಂದಾಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವೇನು ? ***ಉತ್ತರ :*** ಭೂಕಂದಾಯ ದಾಖಲೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲಾತಿ ಮತ್ತು ಜಮಾಬಂಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.	1

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
25.	ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವುದು.ಏಕೆ ? ***ಉತ್ತರ :*** — ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ವಿಳಂಬ ತಪ್ಪಿಸಲು — ರಾಜಿ ಸಂಧಾನ ಏರ್ಪಡಿಸಲು (ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಅಂಶ)	1
26.	ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ? ***ಉತ್ತರ :*** ಕಾರ್ಪೋರೇಟರ್	1
IV.	**ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ : 14 × 2 = 28**	
27.	ನಮ್ಯ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅನಮ್ಯ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ. ***ಉತ್ತರ :***	

ನಮ್ಯ ಸಂವಿಧಾನ	ಅನಮ್ಯ ಸಂವಿಧಾನ
— ತಿದ್ದುಪಡಿ ವಿಧಾನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಸಂವಿಧಾನ	— ತಿದ್ದುಪಡಿ ವಿಧಾನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಗದ ಸಂವಿಧಾನ
— ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಭಾಗಶಃ ನಮ್ಯ	— ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಭಾಗಶಃ ಅನಮ್ಯ

2

28.	ನ್ಯಾಯದ ವಿಧಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ. ***ಉತ್ತರ :*** — ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ — ಆರ್ಥಿಕ ನ್ಯಾಯ — ರಾಜಕೀಯ ನ್ಯಾಯ	2

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
29.	ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ. ***ಉತ್ತರ :*** — ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ — ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ನೀಲಿನಕ್ಷೆ — ಸಂವಿಧಾನದ ಸತ್ವ — ರಾಷ್ಟ್ರವೊಂದರ ತತ್ವಚಿಂತನೆ — ಧ್ಯೇಯ ಗುರಿಗಳ ಕನ್ನಡಿ — ಸಂವಿಧಾನದ ಒಡವೆ	2
30.	ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ. ***ಉತ್ತರ :*** — ನಿರಂಕುಶವಾದವುಗಳು — ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳು — ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾದವುಗಳು — ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾದವುಗಳು	2
31.	ರಾಜ್ಯನೀತಿ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಯಾವುವು ? ***ಉತ್ತರ :*** — ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಯ ಜಾರಿ — ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸ್ಥಾಪನೆ — ಸಮಾನ, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇತನ — ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಾಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಜಾರಿ	2
32.	ಸಂಸತ್ತಿನ ಎರಡು ಸದನಗಳು ಯಾವುವು ? ***ಉತ್ತರ :*** — ರಾಜ್ಯಸಭೆ — ಲೋಕಸಭೆ	2

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
33.	ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ರಾಜ್ಯಸಭೆಗೆ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ? ***ಉತ್ತರ :*** ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ರಾಜ್ಯಸಭೆಗೆ ಕಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾಜಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ, ಅನುಭವ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದಂತಹ 12 ಜನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.	2
34.	ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಲು ಇರುವ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಯಾವುವು ? ***ಉತ್ತರ :*** — ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು — ಕನಿಷ್ಠ 5 ವರ್ಷ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರಬೇಕು — ಕನಿಷ್ಠ 10 ವರ್ಷ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರಬೇಕು — ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ತಜ್ಞರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು	2
35.	ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೂಲ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ. ***ಉತ್ತರ :*** — ನೇರವಾಗಿ ಹೂಡಲಾದ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸುವುದು — ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ವಿವಾದಗಳ ದಾವೆ — ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಮತ್ತು ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಚುನಾವಣಾ ವಿವಾದಗಳು — ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ವಿವಾದಗಳು	2
36.	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ. ***ಉತ್ತರ :*** — ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂಘಟನೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡುವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ.	

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
	— ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ನ್ಯಾಯಿಕ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. — ಉದಾ. : ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ, ರಸ್ತೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಬಹುದು. — ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.	2
37.	ಉದಾರವಾದಿ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಿ. **ಉತ್ತರ :** — ಏಕರೂಪ ನಾಗರೀಕ ಸಂಹಿತೆ ಜಾರಿ — ನ್ಯಾಯಾಂಗವನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಂಗದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು — ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ — ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಂತಿ ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಬೆಳೆಸುವುದು — ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ	2
38.	ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ. **ಉತ್ತರ :** — 1/3 ಅಂದರೆ 25 ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ವಿಧಾನಸಭೆ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಚುನಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ — 1/3 ಅಂದರೆ 25 ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ — 1/12 ಅಂದರೆ 7 ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ — 1/12 ಅಂದರೆ 7 ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ಪದವೀಧರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ — 1/6 ಅಂದರೆ 7 ರಷ್ಟು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವವರನ್ನು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ	2
39.	ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವುವು ? **ಉತ್ತರ :** — ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆವಹಿಸಿ ಸದನದ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು — ಸದನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತು ಕಾಪಾಡುವುದು	

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
	— ಸದನದ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಕಾಪಾಡುವುದು — ಸದನವನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮುಂದೂಡುವುದು ಅಥವಾ ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು — ಗೌರವ ನೀಡದ ಸದಸ್ಯರ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸುವುದು — ಮಸೂದೆ ಯಾವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು — ಸಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಮತಗಳು ಬಂದಾಗ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವುದು	2
40.	ಜಂಟಿ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ. ***ಉತ್ತರ :*** — ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜ್ಯಗಳು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಜಂಟಿ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ ಅಂಗೀಕರಿಸಬಹುದು — ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಅಸ್ಸಾಂ, ಸಿಕ್ಕಿಂ, ಮೇಘಾಲಯ, ತ್ರಿಪುರ, ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್, ಮಿಜೋರಾಂಗಳಿಗೆ ಜಂಟಿ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. — ಇದು ಅಸ್ಸಾಂ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿ ಗೌಹತಿ – ದಿಸ್‌ಪುರದಲ್ಲಿದೆ.	2
V.	**ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರರಿಂದ ಆರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ : $6 \times 3 = 18$**	
41.	ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ***ಉತ್ತರ :*** — ಲಿಖಿತ ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ಸಂವಿಧಾನ — ನಮ್ಯ ಮತ್ತು ಅನಮ್ಯ — ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು — ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು — ರಾಜ್ಯನೀತಿ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು — ಸಂಸದಿಯ ಮಾದರಿ ಸರ್ಕಾರ — ಏಕಾತ್ಮಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಸಂಯುಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
	— ಸ್ವತಂತ್ರ ನ್ಯಾಯಾಂಗ — ಏಕ ಪೌರತ್ವ — ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವಯಸ್ಕ ಮತದಾನ ಪದ್ಧತಿ (ಯಾವುದಾದರೂ ಆರು ಅಂಶಗಳು)	3
42.	ಲೋಕಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಇರಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳೇನು ? ***ಉತ್ತರ :*** — ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು — 25 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ಆಗಿರಬೇಕು — ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಲಾಭದಾಯಕ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರಬಾರದು — ಅಪರಾಧಿ ಅಥವಾ ದಿವಾಳಿ / ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿರಬಾರದು — ಸಂಸತ್ತು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು	3
43.	ರಾಜ್ಯನೀತಿ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ. ***ಉತ್ತರ :***	

ರಾಜ್ಯ ನೀತಿ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು	ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು
— ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾದವುಗಳು	— ನಕಾರಾತ್ಮಕವಾದವುಗಳು
— ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ	— ನ್ಯಾಯಾರ್ಹವಾಗಿದೆ
— ಸಮಾಜ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿವೆ	— ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿವೆ
— ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಪೂರಕ	— ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕ
— ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ದೇಶಕ ಗುರಿಗಳಾಗಿವೆ	— ನಿರ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ
— ಸಂವಿಧಾನದ 4ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇವೆ.	— ಸಂವಿಧಾನದ 3ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇವೆ.

3

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
44.	ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ***ಉತ್ತರ :*** — ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು — ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಸಭೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ — ರಾಜ್ಯ ಆಡಳಿತದ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ — ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸೇತುವೆ — ಖಾತೆಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಬದಲಾವಣೆ — ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಹಕಾರ, ಸಾಮರಸ್ಯದ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. — ವಿಧಾನಸಭೆ ವಿಸರ್ಜನೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ — ವಿಧಾನಸಭೆಯ ನಾಯಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ — ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಯಾವುದಾದರೂ ಆರು ಅಂಶಗಳು)	3
45.	ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ? ***ಉತ್ತರ :*** — ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆಡಳಿತ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. — ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. — ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ತನ್ನ ಆಡಳಿತ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ವೇತನ, ಭತ್ಯೆ, ರಜೆ, ನಿವೃತ್ತಿವೇತನ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ.	

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
	— ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು. — ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿನ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. — ಕೆಳಹಂತದ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. — ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಮೀರಿ ತೀರ್ಪು ನೀಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. — ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಮೇರೆ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿದೆ. (ಯಾವುದಾದರೂ ಆರು ಅಂಶಗಳು)	3
46.	ರಾಜ್ಯಲೋಕ ಸೇವಾ ಆಯೋಗಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ***ಉತ್ತರ :*** — ರಾಜ್ಯ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು. — ನೇಮಕಾತಿ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು. — ಬಡ್ತಿ ನೀಡಲು ಮತ್ತು ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು. — ಸೇವಾವಧಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ನಿವೃತ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮರುನೇಮಕಾತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡುವುದು. — ತನ್ನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. — ಆಯೋಗವು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಇಚ್ಛಿಸಿದಲ್ಲಿ ನಾಗರೀಕ ಸೇವಾ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.	3

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಶ್ನಾನುಸಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ	ಅಂಕಗಳು
VI.	**ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಎಂಟು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ :** **1 × 4 = 4**	
47.	ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ***ಉತ್ತರ :*** — ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು — ಕೃಷಿ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ — ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು — ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ — ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ — ಗ್ರಂಥಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ — ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ, ಜಾತ್ರೆ, ದನಗಳ ಜಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು — ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ — ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ — ಅಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ — ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಾನವನ ಮತ್ತು ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ — ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಡಿತರ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ — ಅಂಗವಿಕಲರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು — ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ — ಮುಂತಾದವು. (ಯಾವುದಾದರೂ ಎಂಟು ಅಂಶಗಳು)	4